

A halak osztályai

DEG

G. Kézdy Edit

A halak osztályai

- Porcos halak osztálya
- Sugarasúszójú halak osztálya
- Bojtosúszós halak osztálya

Wikipedia.org

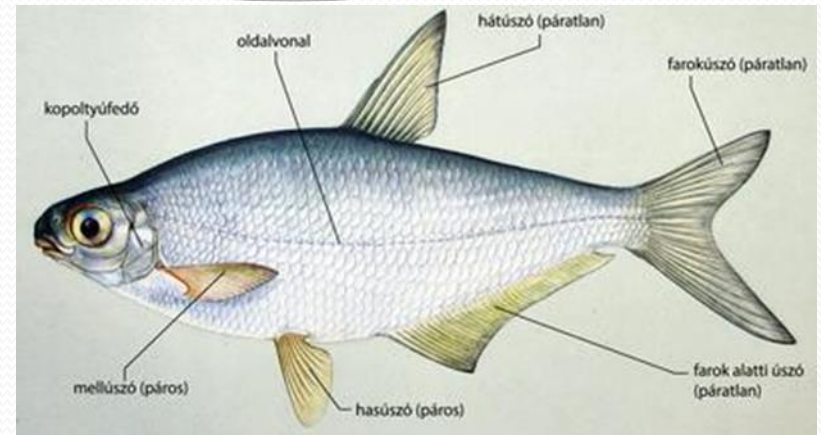

ofi.hu

Test

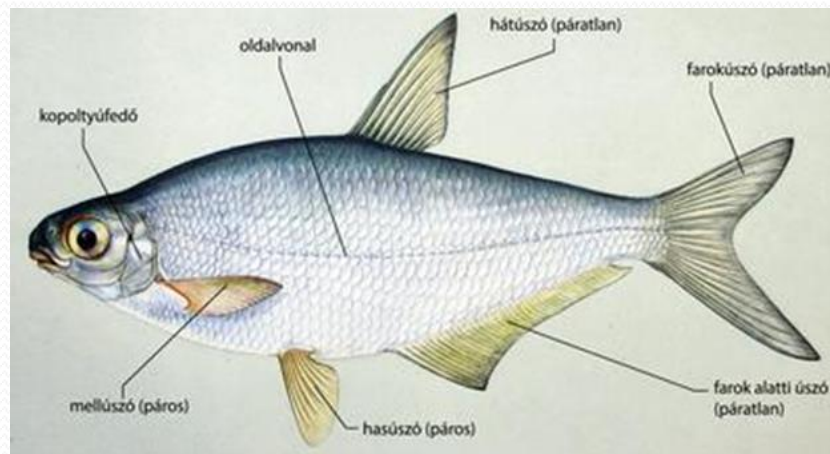
- Áramvonalas testalak
- Fej, törzs, farok
- Gerincoszlop támasztja. Porcos vagy csontos váz
- Úszók
- Páratlanok: Hátúszó, farokúszó, farok alatti úszó
- Párosak: hasúszók, mellúszók

ofi.hu

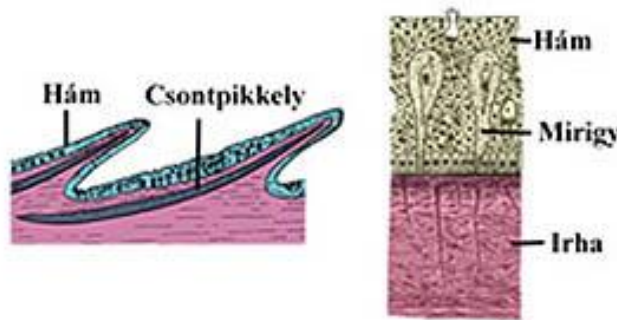
Mozgás

- A gerincoszlophoz tapadó harántcsíktolt izmokkal
- Kígyózó mozgás
- Úszók: farokúszó hajtja, a párosak inkább fékeznek, irányítanak
- Az izomrekeszek között elcsontosodott halszálkák

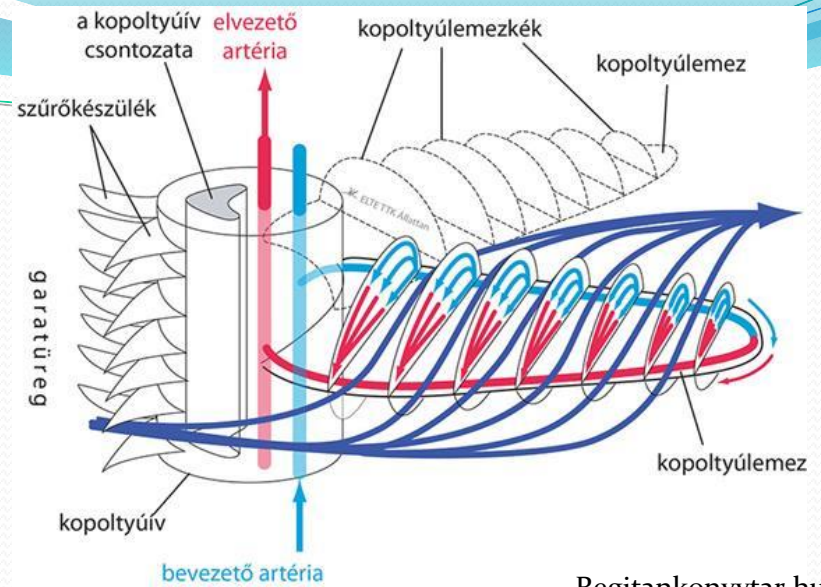
Kültakaró

- Bőr (hám, irha bőralja)
- Hámjuk nem szarusodik el
- Nyálkás (csúszós, + bőrlégzés + kórokozók elleni védelem)
- Pikkelyek – irhából csontosodnak el

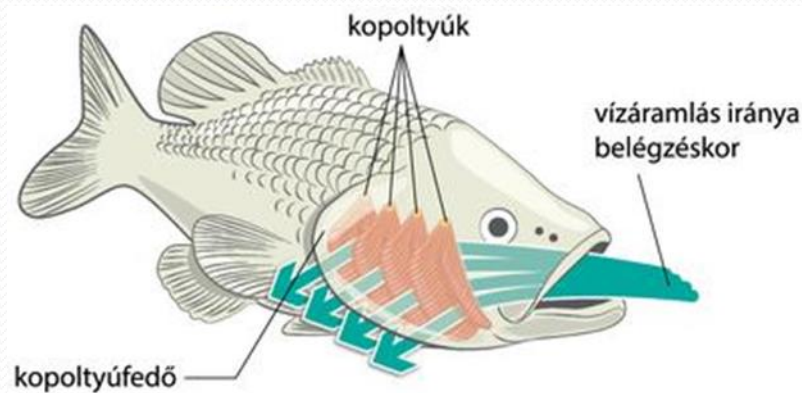

Légzés

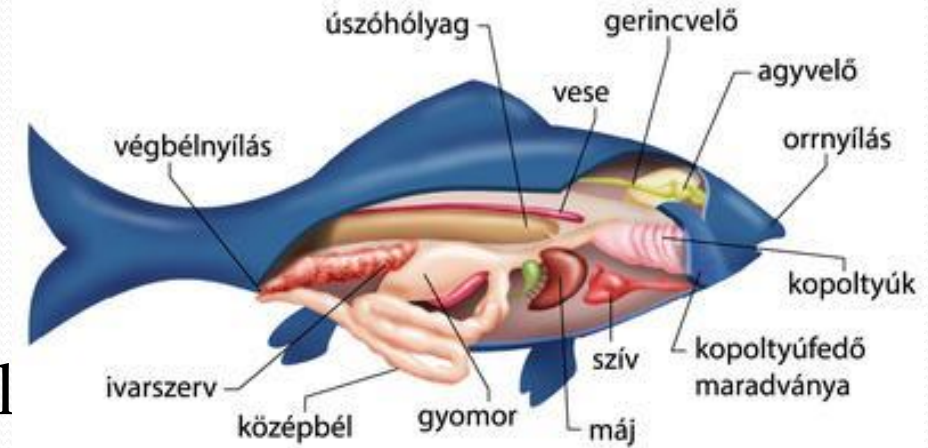
- Előbél eredetű kopoltyú
- Kopoltyúüregben
- Gazdagon erezett, egyrétegű hám a légzőfelszín
- Kopoltyúfedő védi, kivéve a porcos halakét
- A víz útja: szájüreg ->kopoltyúüreg -> ki

Regitankönyvtar.hu

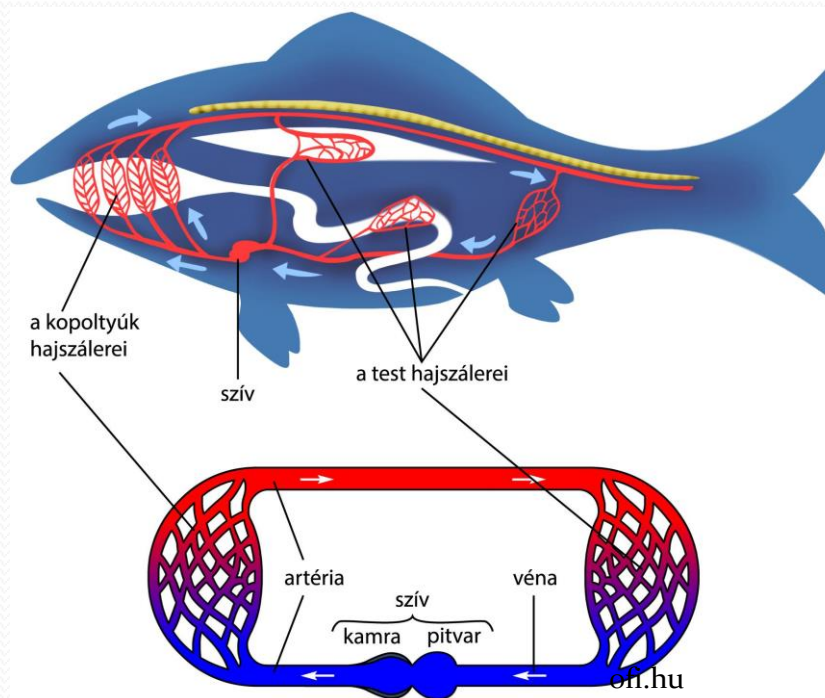
Táplálkozás

- Ránőtt fogak: ragadozóknál
- Növényevők (békés halak): nincs foguk
- Háromszakaszos tápcsatorna (gyomra csak a ragadozóknak)
- Utóbél végén kloáka:
a tápcsatorna,
a vizeletkiválasztó rendszer és az
ivarszervek közös kivezető nyílása

Keringés

- Egy vérkör
- Szív: két üregű pitvar, kamra
- A szívből a kopoltyúkhöz futnak az erek
- A kopoltyúktól a testbe
- Kiválasztás:
vesék
a gerincoszlop
mentén

Szaporodás

- Váltivarúak
- Külső megtermékenyítés: vízben
- Sok ikrát rak le a nőstény
- Megtermékenyíti a hím
- Általában kevés ivadékgondozás (Jut is, marad is)
- Fejlődés általában átalakulás nélkül

Érzékszervek

- Idegrendszer központja: agyvelő, gerincvelő
- Érzékszervek:
- Oldalvonal: áramlásérzékelés
- Szaglógödör: Kémiai érzékszervNincs összeköttetésben a garattal
- Szem: A lencse előre-hátra mozgatásával élesít

Aki még érdeklődik...

- https://www.nkp.hu/tankonyv/biologia_10/lecke_07_003
- Különösen ajánlom a halismeret kvízt
- A boncolósoknak a ponty és a csuka bélcsatornájáról szóló horrorfilmet
- A társadalmi dolgok iránt érdeklődőknek a túlhalászásról szóló szöveget

Porcos halak osztálya:

- Testalak

Cápák: orsó,
asszimmetrikus farokúszó

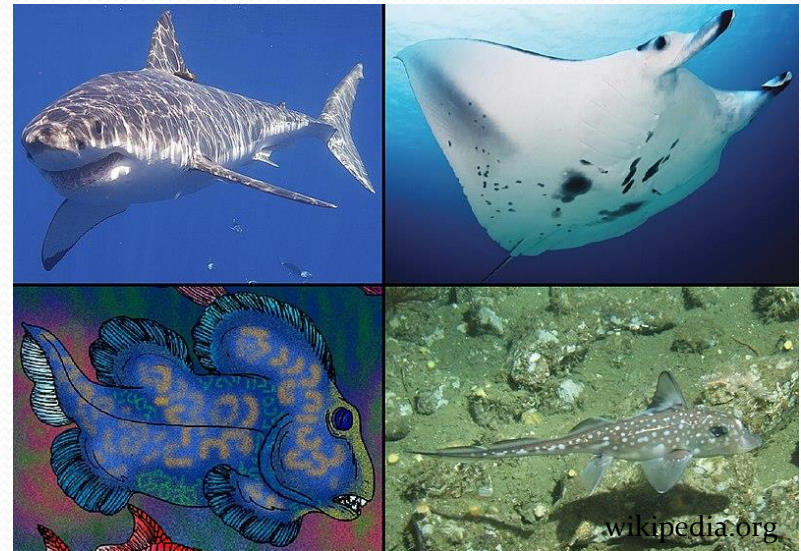
Ráják: lapos

- Vázuk: porcos, mész berakódás

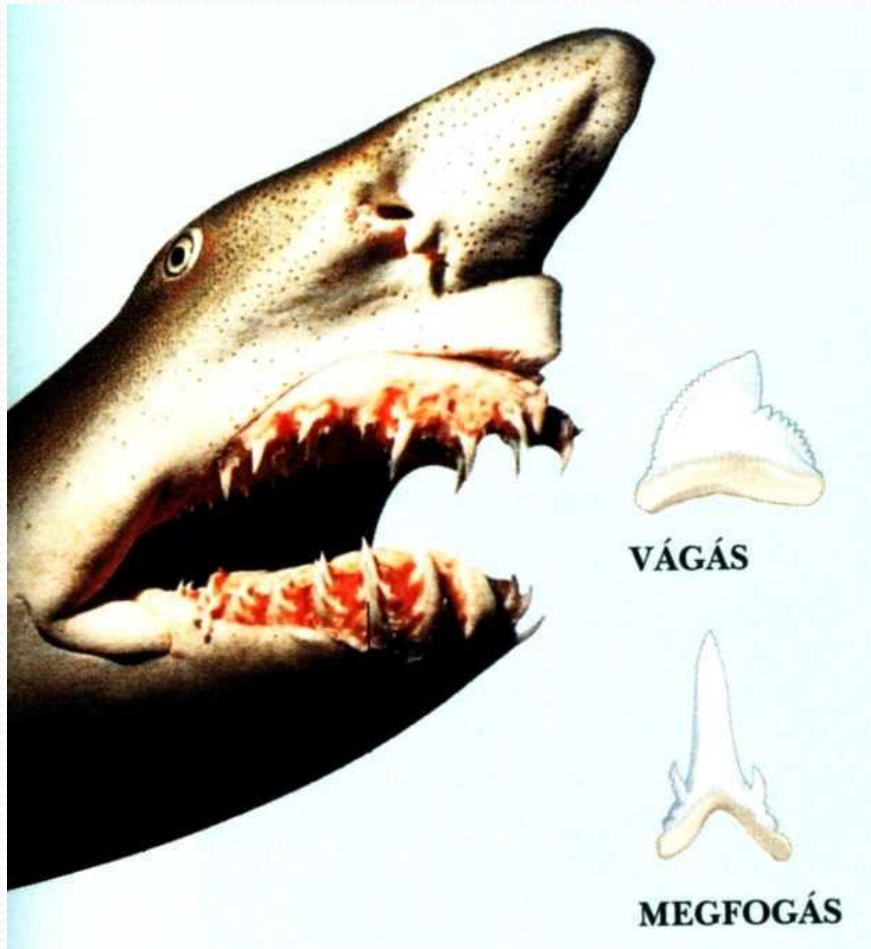
- Kopoltyúk helyzete:

nincs zárt kopoltyúfedő

- Mozgásuk: folytonos úszás, v. az aljzat közelében lebegés
- Táplálkozásuk: ragadozók v. planktonevők
- Példafajok: nagy fehér cápa, ördögrája

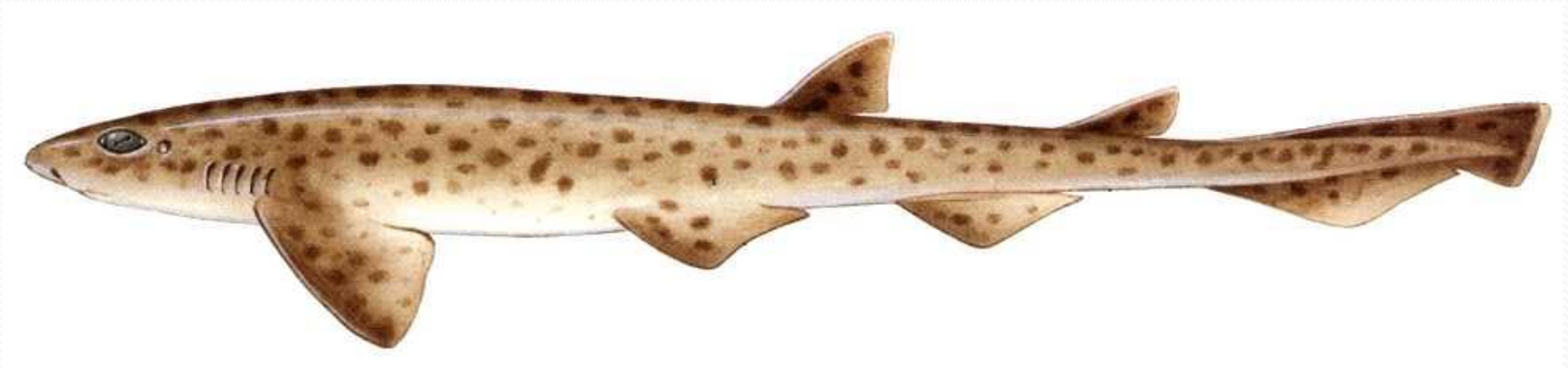

Cápa fogak több sorban

Macskacápa

Mogyoró Pál ezalatt
megfogott egy sülfhalat.
„Tanár úr tudná talán,
milyen hal ez? macskacápa?”
„Rá van írva uszonyára,
de nincs itt az ókulám.”
Pál örült, hogy futhatott
és szekundát nem kapott.

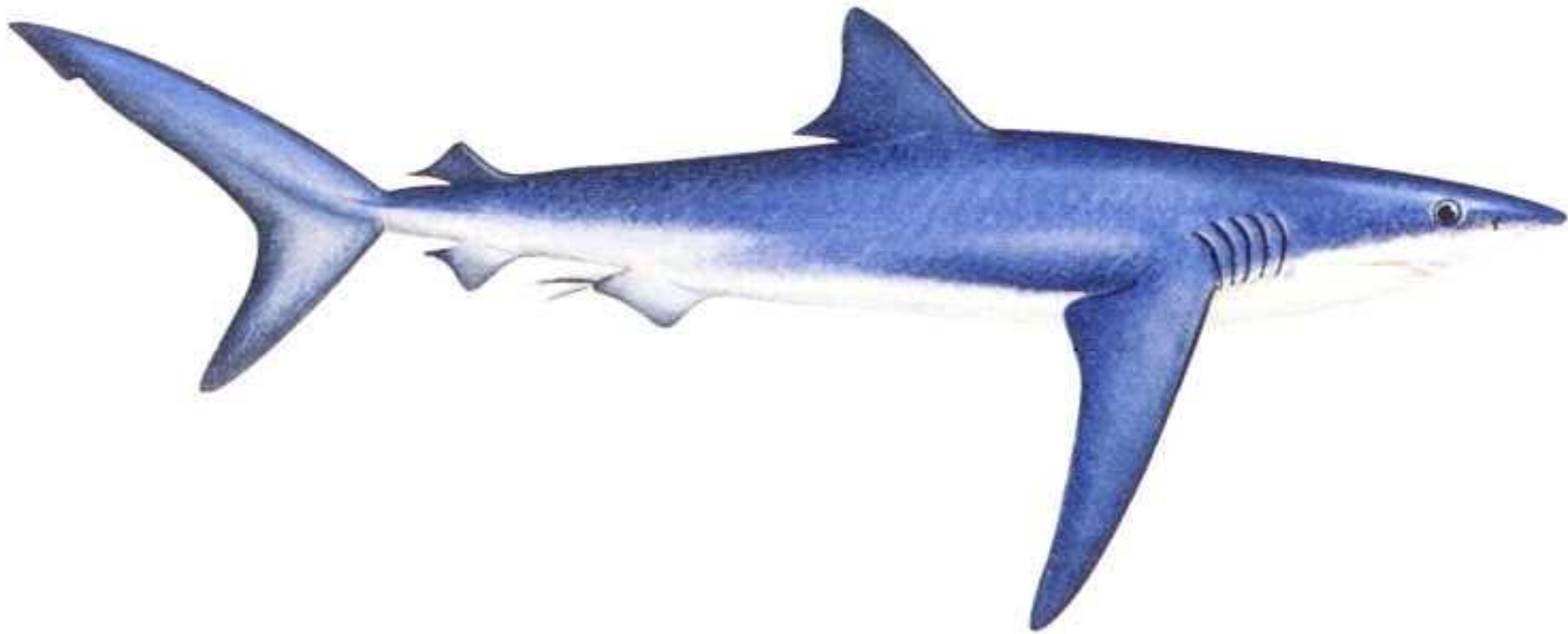

Kinek, melyik verséből?

Nagy fehér cápa

Kékcápa

Tigriscápa

Óriáscápa

(10-15 m, veszélytelen
planktonevő)

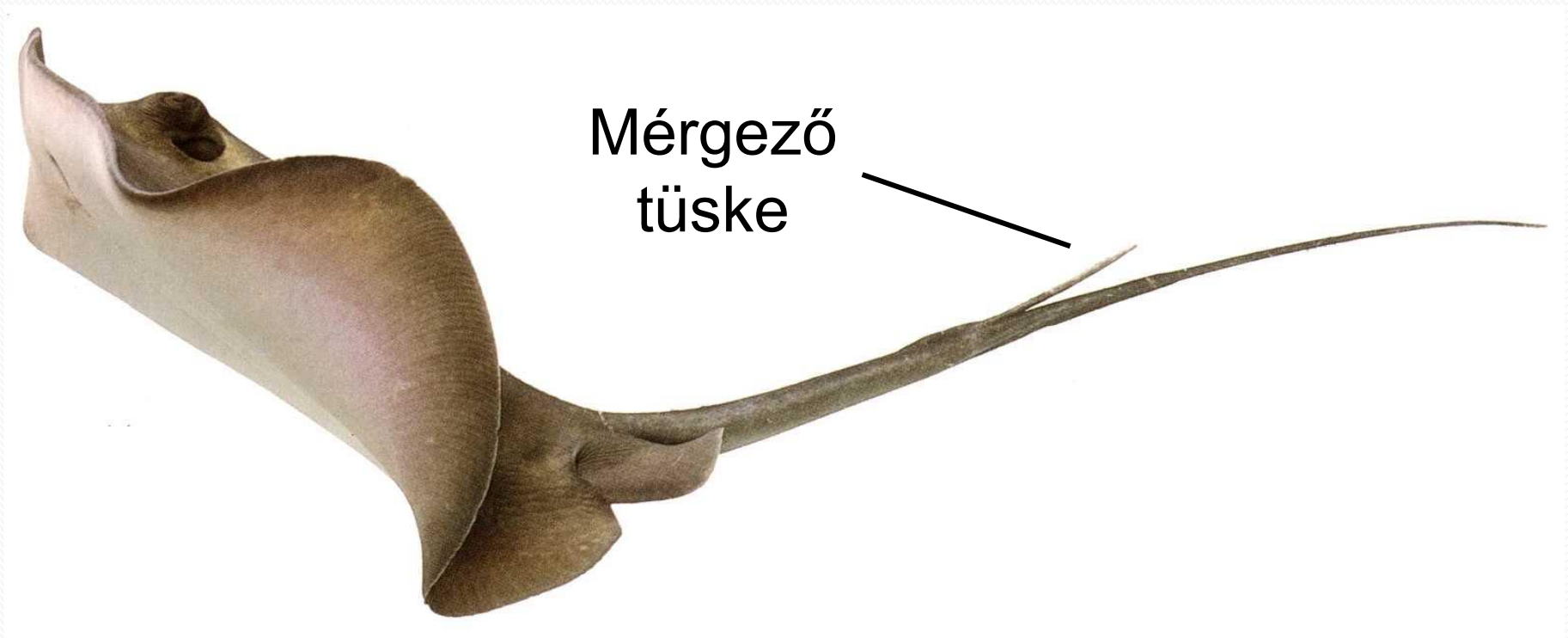
Pörölycápa

(nyúlványok végén van a szeme)

Ráják: száj és kopoltyúrések alul, a szemek felül találhatók.

Mérgező
túske

Tüskés rája

Sugarasúszójú halak osztálya

- Vázuk: csontos
- Légzés: csontos kopoltyúfedő
- Légzőmozgás: a kopoltyúfedő mozgatása -> nyomásváltozás -> víz mozgása
- Merülési mélység szabályozása: az úszóhólyagban lévő gáz mennyiségével
- Példafajok: ponty, kárász, keszeg, harcsa

Ponty

Ponty

Kárász

Csuka

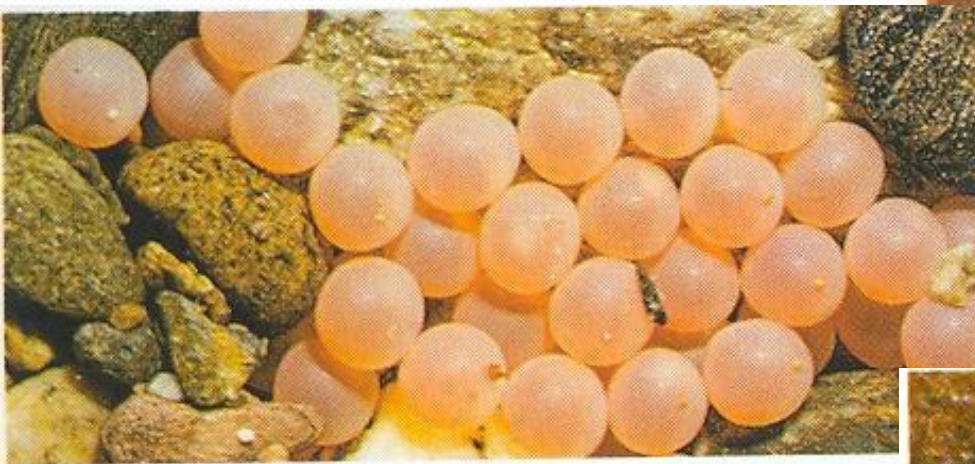
Angolna

Sebes pisztráng

Lazac

szaporodás

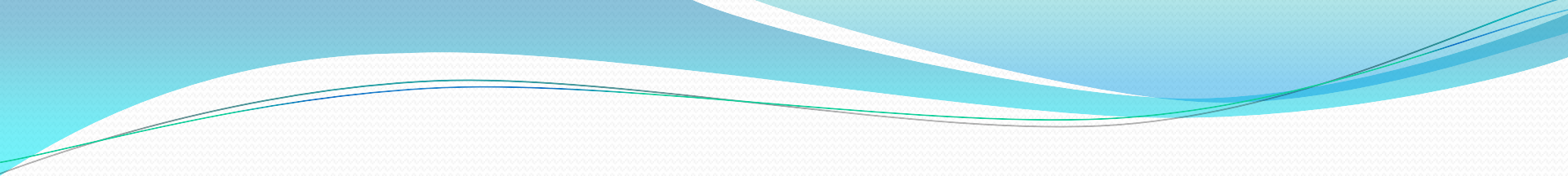
Bojtosúszós halak osztálya

- Élő kövület
- Az Indiai-óceánban
- Páros úszóik nyéllel kapcsolódnak a törzshöz
- Öseik a ma élő gerincesek ősei lehettek

Maradványhal (Latiméria)

A fajfotók **Gergely Tibor,**

a nyíregyházi Krúdy Gyula Gimnázium tanára diasorozatáról valók
Készült a Közoktatási Modernizációs Közalapítvány támogatásával

A képek forrása:

- Különleges állatok, Guinness
- Vízben élő gerincesek CD (Tesco-könyvtár, Panem)
- Az állatvilág képes kalauza, GABO Kiadó
- Képes Gyermekenciklopédia, Park Kiadó
- Jill Bailey: Halak Az állatvilág enciklopédiája, Helikon Kiadó
- Csodálatos állatvilág, Mester Kiadó
- Botta István: 88 színes oldal a hazai halakról, Mezőgazdasági kiadó
- Halak, Kétéltűek, hüllők CD Kossuth kiadó
- Az állatvilág kalendárium, Readers Digest válogatás
- David Attenborough: Az élet a Földön, NOVOTRADE

[Minden dia jegyzet oldalán megtekintheti a konkrét kép forrását.]